

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Iosephi Speranzæ, Congregationis Oratorii Fanensis
Presbyteri, Scripturæ Selectæ**

Speranza, Giuseppe

Coloniæ Agrippinæ, 1659

34. Sitio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44265

rationes præcipuum virtutis præmium, sed veluti inobile, & accessorium.

Bern. de diligendo Deo.

Quærendus ergo Deus pro Deo, & non pro consolatione. Deus certe, inquit Bernard. non amatur sine premio, sed non debet amari pro premio.

Matth. 15.

Consolationes sensibiles mi. & sunt, quæ cadunt de mensa divitis. Novit perfectis amatoribus Deus cælestes exhibere dapes: novit eos mamilla Regum lactare: novit consolationes dare tantas, ut rogare compellantur: Contine, contine, Domine, undas gratiæ tuæ, quia inbecillitas mea tam grandem sustinere nequit dulcedinem. *Averte oculos tuos à me, quia ipsi me à volare fecerunt.*

Isa. 60. Aliquando dantur tam affluenter, ut non sint ferendo, qui accipiunt. D. Ephrem. Cant. 5.

Et propter privat aliquando Deus sensibili devotione dilectam, ne nimio amore langueat, ne corpus infirmitate deficiat.

Devotionis sensibili carens quid aget.

Quid verò sensibili devotione carenti animæ peragendum? Videndum unde ipsa carentia proveniat, ejusque causa perquirenda, si à Deo, si à communi hoste, si à se ipsa. Si ex divina dispensatione, & subtractione. tunc animanda ad patientiam, & suaviter fovenda, ne deficiatur. Curet illa primum seipsam coram Deo humiliare, sibi subtractionis causam adscribere, non sibi placere, sed accusate seipsam, quoties in se vel ad modicum recipere gratiam senserit. In veritate enim didici (inquit optime Bernardus) nihil æquè efficax esse ad gratiam promerendam, retinendam, recuperandam, quam si omni tempore coram Deo inveniaris non alium sapere, sed eimere.

Bern. ser. 54. in Cant.

Devotio mendicatum à celo petenda.

Baccius in Vita S. Phil. lib. 2. cap. 2. num. 6. Matth. 25. Luc. 15.

Proderit illi ad hæc cum Beato illo Francisco Burgia, Gandiæ Duce, & Sanctissimo P. N. Philippo Nerio, pia quadam mendicitate supernam illam civitatem circumire, & illud Virginum usurpare: *Dato, dato nobis, ô Calites, de oleo devotionis vestro, quia lampades nostra extinguuntur.*

Juvabit & illud prodigi usurpare: *Ibo ad patrem meum, & dicam ei: Pater, peccavi in calum, & cornite, jam non sum dignus vocari filius tuus, fac me sicut unum ex mercenariis tuis. Heu! heu! Quanti mercenarii*

in domo patris mei abundant panibus! ego autem hic famis pereo.

Si devotionis sensibilis carentia sit à Demone, caveat similiter, ne deficiatur, ne desperet, ne pia exercitia, orationem, lectionem, Sacramenta derelinquat.

Si tandem à seipsa proveniat, causam protinus removeat.

Sitis. Joan. 19.

PUNCTUM XXXIV.

Heu! Fons horrorum, puteus aquarum viventium sitit! Mirum equidem est, inquit, & verè Bernardinus Senensis, quòd fons sitit, immò omnium aquarum redundantia sitit.

An non clamaveras, Domine: *Si quis sitit, veniat ad me, & bibat?* An non dixeras mulieri Samaritæ: *Si scires donum Dei, & quis est, qui dicit tibi: Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, & dedit tibi aquam vivam?* Qui omnium sitim veneras tollere, pateris, quod ab alijs veneras auferre? Qui mulierem in vitam veras, ut à te peteret aquam, ne in æternum sitiret, tunc pateris sitim?

Quænam, rogo, hæc sitis, quæ divinisissimas fauces immò viscera, & cor tuum excruciat? Profluentibus de sacro latere aquis viventibus, & emanantibus de fonte uberi largis liquoribus, Christus sitire se perhibet, & se mundum irrigans, & foecundans de ariditate causatur.

Sitis. Quid? Justinianus: *Aqua multa, Justin. de tripopuli multo Pro salute populorum, ut per uniph. agone,* Crucis patibulum eos traheret ad se, mori desiderans aiebat: *Sitis.* Nempe animam succensus zelo divinam ad pietatem qua, volens justitiam accipere, erecta ad cælum mente, corpore verò nudato, vulnerato, confixo, patri clamabat: *Sitis;* quasi diceret: Hæc pro Electorum salute patior: ista pro tuo honore sustineo: ignosce illis: placabilem te illis exhibe, pro quibus

Cant. 4. Bernardin. de Pass. Domini. ser. 55. c. 5.

Joan. 7.

Joan. 4.

Arnold. de sp. verb. v. sitis.

c. 19.

Sitis Christi

qua.

bus

Tormenta plura. Et atrociora sibi.
 bus tantis me cruciatibus exposui. Quod si hæc, quæ parior, pauca videntur, adde flagellum flagello, appone vulneribus vulnera, lacera, ure, confice, percute, occide, universa hæc, & majora toto desiderio. Non poterit onerosum esse, nec conquerat de eo, quod sitio.

Cant. 8.
 O ardor charitatis! o amor præceps, fervide, insuperabilis, & perseverans, quæ multæ aquæ tribulationum extinguere non poterant.

Beda in Luc. 23. Derelictum se Christus quærebatur, quod viribus patientiæ plura acsitent sentiret.
 Hinc illa ad mentem Venerabilis Bedæ pia Christi ad Patrem querimonia, quod deficientes jam vires diutius adhuc non roboraret, quod diutius ipse pateretur. *Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Hæc potissimum verba Christi lingua sibi quodammodo usurpans: Singula (ajebat) membra patiuntur, oculi velamine obducti, aures illudentium, ac blasphemantium verba audiunt, nares graveolentis Clavarij fœtores percipiunt, genæ alapas, manus, pedesque clavos, humeri flagella, caput spinas, corpus undique livores, & plagas, ego inter hæc sine sensu doloris! *Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?*

Psal. 9. Pagnin. Hæc. Pint. ibid.
 En, Pater, patiendi desiderium augetur, & vita jam deficit: sitis tormentorum excrevit, diminuuntur vires: tempus, quo diutius patiar, jam finitur, amor, quo semper liberrimè paterer, perseverat. *(Sitis lassus adhuc sicut liceat huc verba inflectere) Et anima ejus adhuc servet.*

Horat. lib. 1. Sat. 1.
 Tantalus amans (comparatiōni parcite) qui præterlabentes jam jam pœnarum undas avidissimo ore dum captas, adhuc ardentius sitit.

Tantalus à labris sitiens fugientia captat Flumina.
 Mutato nomine de te, mi Christe, Fabula (quin historia) narratur. Præ aridissima scilicet, quæ exaestuabat, sui totus ipsa passionis Oceanus (magna est, velut mare, contritio tua. Veni in altitudinem maris. Pelagus operuit caput meum,) exiguus aquæ scyphus illi videbatur. Unde & dicebat: *Transseat à me calix iste.* Quasi diceret: Porrigatur calix latior, quia præ ardente siti, quæ laboro, calix hic nimium exiguus est: *Sitis, sitio.*

Speranza Scriptura selecta.

A Ardens nimirum amoris flamma, quæ divinum illud pectus accenderat, adeo aestuabat, ut proclamaret: *Concaluit cor Psal. 38. meum intra me.* Et, *Offensa sicut erant, Psal. 10. aruerunt.* Quasi diceret: Jam omnia defecit humor in carne meam, tanquam testa, virtus mea; aruerunt venæ, aruit lingua, quæ propterea adhaesit faucibus meis; *Psal. 21. aruit palatum, aruerunt fauces, aruerunt interiora omnia: Sitis, sitio.*

B Sipientis valde iudicium est: *Hansus aquæ Ovid. 6. M. mihi necesse erit.* Et Christus præ tormentorum siti inundationem maris quasi lac sugeret.

Sipienti haustus unicus auget, nedum sitim extinguit. Quod Christo tormenta omnia, nisi unus aquæ haustus? nisi gutta, quæ incensam fornacem accendunt magis, quam restinguant? *Aperi, aperi mihi, foror mea Sponsa, quia caput plenum est rore, & in cernui mei gutta nocturnum, quasi dicitur.* Prae sitis ardore non madefactus, sed tantum irroratus mihi videor, nec pœnarum hæc pluvia mihi visa est, quæ me totum exceperit, sed exigue tantum gutta, quæ cicerinos attingerat.

Non nisi Crux una est, quæ Christum detinet: non nisi tres clavi, quibus crucifixus est: at ille centum sicut cruce, mille sicut clavos. Pulchrè Bernardinus Senensis: Nam licet Divinitas ad solum triennarium annorum numerum, vel circa, terminata veritatis mensura immensurabilem esse dolores, atque corporis cruciatum ad solum trium horarum restringeret spatium; non tamen fuit charitas Christi horum arctatione contenta, nisi in quantum fuit divinæ voluntati conformis, sed simpliciter, & totaliter, & liberè, quantum ex se fuit, si divinæ voluntati placuisset, ab eo tantum pondus exigere, se obrulit pro toto æterno, unde dedit vitam suam per desiderium ad quoddam infinitum vivere, & ad sustinendas mortes infinitas.

D Cervus nimirum siticulosus, cui rectè inscriptus est Psalmus: *Pro cervo matutino Hieron.* quoniam primo mane à Pontificibus, & universo populo, tanquam à rabidissimis canibus agitato, & quæ sitis ad mortem, cum à Concilio ad Pilatum, à Pilato ad Cccc Hero-

Cccc Hero-

Herodem, rursumque ab Herode ad Pilatum, ac deinde usque ad Calvariam locum, eundem sevisime pertrahendo, ad mortem agerent; non illi tamen propterea ardentem penam sitim ademerunt, sed magis, ac magis incenderunt.

August. in Psal. 41. Cervus unda sua sitis.

Quid mirum? Invenimus insigne velocitatis in cervo, inquit August. unde animal sitit. Et quid aliud in cervo? Serpentes necat, & post serpentium interceptionem majore siti in ardescit. O cervum a summo caelo egressum ad currendam viam, & occurrendum usque ad summum eius! O cervum, qui infernalibus serpentibus enecatis, dum super foramine aspidis misit manum, ac educit colubrum tortuosum: ut nos a veneno mortifero liberaret, majore inardescens siti, exclamavit: Sitio.

Arnold. quo supra.

Plane quemadmodum peregre ait Arnoldus, perversa, & aversa mens carnalium sitis hujus non intelligens sacramentum, sancto ori amaritudinem applicat in calamo, & fonti misericordiae venena propinat. Sitit ergo, sitit.

Eccles. 38. 32.

Solet a labore, ac sudore generari sitis: Sic faber ferrarius sedens juxta incidem, & considerans opus ferri, vapor ignis uret carnes ejus, & in calore fornacis concertatur. q. d. & sudat, & sitit. Et Christus juxta sitit charitatis fornacem sedens, ac durissimis sue passionis malleis clavos ipsos, quibus suffundus erat, exacuens, & considerans (vox mallei innotat aurem ejus, & contra similitudinem vasis oculis ejus) tanto sudore perfunditur, ut clamet: Caput meum plenum est rore, & cincinni mei gutta rore sunt; & quod inde sitit, exardescens sitit, queritur: Sitio.

Christi sitis ex calore fabricatorum alavorum.

Cant. 5.

O mi sitibunde Jesu, unde tibi tam inardens sitis? O mi vere Samson, qui verius ad Patrem conversus dicere poteris: Tu dedisti in manu ferri tui salutem hanc maximam, atque victoriam, & in sitis mea...

Judic. 15.

Arnold. quo supra. Ex labore, tolerate crucis.

Certe quasi siti moritur. Exhaustum erat factum pectus sudore sanguineo, & lignum illud, cui affixus erat, sanctis bajulaverat humeris, hinc tam ingens sitis potuit accendi.

Cyr. lib. 22. c. 35. in Ioan.

O tormentum Domini mei morientis quod vel ex te esse posset ad mortem, ut

A recte propterea David, ubi in ejusdem Domini persona dixit: Aruit tanquam testis, virtus mea, & lingua mea adhesit faucibus meis, & in pulverem mortis (subdit) deduxisti me. Quasi una haec sitis mortem illi inferre posset.

Psal. 2. Mortem adferre Christo solam poterat. Sur. ad diem 22. Septemb.

B Sanctissimus Heimeramius Martyr apud Surium, ad palum ligatus, & plurimis vulneribus acceptis, de siti tantummodo querebatur, peribatque sola aqua cruentum refrigerari pectus.

Christus post sudorem sanguineum, post longam defatigationem, ubi multum sanguinis in flagellatione fudisset, postquam jam in crucem actus quatuor quasi sanguinis fontes aperuisset, quam, rogo, sitim passus est? Exardescet, exardescet (penitus, liceat accommodare verba) contra eum sitit.

Iob. 18. Q. Curt. lib. 7.

Narrat Curtius libro septimo de rebus gestis Alexandri, qualiter in Suisitanorum deserto exercitus aquae penuria laboraverit. Ipse, inquit, cum expedito agmine loca deserta Suisitanorum, (forte, Suisitanorum,) intrat nocturno itinere exercitum dicens: aquarum penuria prius desperatione, quam desiderio bibendi sitim accendit. Per quadraginta stadia ne modico quidem humore existit. Arenas vapor aestui Solis accendit, quae ubi flagrare coeperunt, haud secus, quam continentem incendio cuncta torrentur. Nocturnum iter tolerabile videbatur, quia rore, & matutino frigore corpora levabatur. Caeterum cum ipsa luce, aestus oritur omnemque naturalem absorbet humorem siccatas ora, visceraque penitus uruntur. Ita que primum animi, deinde corpora deficere coeperunt. Pigebat & consistere, & progredi. Tandem ad flumen Oxum exercitus venit. Sed qui intemperantius hauserant, intercluso spiritu, extrinseci fuerunt, multoque horum numerus fuit, quam ullo amiserat praelio.

B Ea quoque ubi inardescit sitis, quae adeo intolerabilis aliquando est, ut nec possit quis sibi imperare, ut inter bibendum aliquantulum respuer, sed intercluso, in bibendo, spiritu moriatur.

Verum quid Ethnicorum historias commemoro? Ad sacras revertatur. Surrexit itaque Abraham mandens, & tollens panem & utrem

Gen. 18.

Et utrem aque, imposuit seapule. Agar, tradiditque puero, & dimisit eum. Quia cum abisset, errabat in solitudine Bersabee. Cumque consumpta esset aqua in utre, abiecit puerum subter unam arborem, qua ibi erat, & abiit. Dixit enim: Non video morientem puerum.

Sed o Christum! o verum Ismaelem, quod est exaudito Dei. Ita, itane exauditus, ut quemadmodum ait Cyrillus, pro iuvante, & jucundo potu nocentem illi, & acerbum obrulerint?

Hebr. Cyr. lib. 2. 1. in Ioan. cap. 3. 5.

Gen. 21. Maria siticula Christo lacrymas suas bibendas dedisset. si occiso permisisset.

Iudic. 15. Siticulosus Christus non habuit refrigerium, quod Samson.

1. Reg. 23. Nec quod David.

Laur. Justin. quod supra.

Isa. 21.

Gen. 37.

Theod. ser. 73.

Num. 20. Exod. 15. Psal. 68.

Ad vocem pueri permotus Deus, puteum aperuit, unde mater implevit utrem, deditque puero bibere. At Christo Mater, que hydrias saltem oculorum plenas obtulisset, nec penè præ siti morienti filio in Crucem jam exaltato offerre potest.

Ad vocem sitientis Samsonis aperuit Dominus molarem dentem de maxilla asini, & egressi sunt ex eo aqua, quibus hausus refocillavit spiritum. & vires recepit. Ad clamorem sitientis Jesu nec fons ascendit, nec aliquis cum calice frigida accurrit, quo refocillaretur spiritus ejus, viresque reciperet.

Vix audita voces sitientis David: O si quis mihi daret potum aqua de cisterna, que est in Bethlehem iuxta portam! cum subito irruerunt tres fortes castra Philistinorum, & hauserunt aquam de cisterna Bethlehem, que erat iuxta portam, & attulerunt ad David. Hic nec unus accurrit, verum clamanti, Sitio, ut ait Justinianus, gutta aquæ crudeliter denegatur, & quod brutis ipsi impenditur, sitienti Dei Filio denegatur.

Sitienti afferte aquam, qui habitati in terra Austri. Vos, vos, inquam, qui spirituales estis, accurrite, & de cordibus saltem vestris aquam depromite.

Sed heu! aruerant corda nostra, & Christus adhuc sitit! O verum Josephum in Cruce hac positum, tanquam in cisterna veteri, qua non habet aquam.

Qui obligatam in nubibus undam, inquit B. Theodorus Studita, ex æquo tempestivè inferit solo nunc sitiens nec gutta donatur!

Populo sitienti largissimus Deus profudit aquas. Iterum amarulentas deserti aquas dulces efficit. Christo amaritudo ipsa propinatur. Et dederunt, ait, in escam meam sel, & in siti mea potaverunt me aceto.

A S. illicet meas amaritudines bibite (sic pulchre Ambrosius) ut mihi suæ donaret gratiæ suavitatem.

Arab. ser. 18. in Psal. 118.

Verè, verè, Domine, conqueri poterat: Circumdedit me fello, & labore, replevit me amaritudinibus, inebriavit me absinthio.

Thoen. 3.

Infeliciores in hoc quodammodo parce, si id temerè dixeris pro illo epulo, cui sigutta denegata est, fel haud tamen ei propinatum est. A saculo a saculo non est auditum, inquit eg. egie Justinianus, ut homini sitienti, lasso, vulnerato, ac morientis, proficit refrigeratione acerum hyslopo, & fel daretur mixtum.

Justinian. qua supra.

Sed cur, dulcissime Domine, hoc perperit voluisti? cur tam dira siti exeruciaris cur felle, & aceto potari voluisti? Quia nos siti famelica lambimus imagines rerum. Quia derelinquimus fontem aquæ vivæ, & fodimus isternas dissipatas. Quia nimio ardore terrenarum rerum aquas sitimus. Ideo sitiens moritur, inquit apostolus Rupertus, ut ostendat nihil esse in mundo, quod sitim expleat. Et illud plane verissimum: Qui biberit ex hac aqua, sitiet iterum.

Cur sitire Christus voluit.

Terem. 2.

Rupert. in Ioan. mem.

Ioan. 4.

Et quid tibi vis, o homo, in via Ægypti, ut bibas aquam turbidam? Quid a deceptrice Jabele ex potens: Da mihi, inquit, paululum aquæ, quia sitio valde? Alii inimicorum vindictam sitiant: Quasi turbo impellens parietem, & sicut æstus in siti.

Jerem. 2.

Iudic. 4.

Isa. 25.

Alii sitiant honores: Nobiles ejus interierunt fame, multitudo ejus siti exaruit. Alii sitiant divitias: Bibens divitias ejus. Alii voluptates. Cui ut rescent pisces sine aqua, & morientur in siti. Alii alia, de quibus omnibus Pfallces: Esurientes, & sitientes, anima eorum in ipsis desecit.

Isa. 5.

Iob. 5.

Sitit ergo, ne hæc præterlabentia omnia sitiamus, sed potius sitit, ut ipsum cuncti sitiamus. Pro nobis omnibus loquitur, se sitire contestans, inquit D. Bernardinus Senensis, velut caput pro membris, & desiderium, quod genus humanum habere debet gloriæ sempiternæ, in Cruce pendens expressit. Proinde sitim exprimens, sitim è nobis poscit, ut si nos sitit, & nos sitiamus ad eum, quemadmodum Pfallces prædocuit, dicens: Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam, & apparebo ante faciem Domini?

Sitit ut nos ipsum sitiamus.

D. Bernard. d quo supra.

Psal. 41.

Arnold: quo, supra. Dent. 32.

Eleganter Arnoldus Carnotensis: Non tangit, Judæe. Christus poculum tuum, non gustat acetum de suburbanis Gomorrhæ, & vinea Sodomorum. Fons ille, de quo aquæ vivæ emanant, cujus rivus in æternitatem profiliunt, non exaruit, neque ut à te impleatur, afficitur. Hoc potius ille fons sitit irriguus, ut ex eo affatim haurias, illaque replearis dulcedine, ut pure refrigerent latices, & ardentium in te libidinum extinguant carbones. Hoc sitit, ut virens in te charitas perseveret, ut sicut palma in sublime comam spei attollas, & sicut cedrus Libani imputribilis vivas. Pinernas veneficos sitis ista discerit, & propinatorotes amaritudinis horret, & abjicit. Nullis passionum ardoribus fons iste siccat, nullis pressuris charitas exhauritur.

Psal. 61.

Hac charitate flagrans nostram Christum salutem sitit. In hac Christi siti non tam desideratur potus, quam hominum salus. *Cucurri, inquit, in siti.* Currit, & sitit. Sitit conversionem, currit ad remissionem.

August. ibid.

Augustinus ibidem, ad illa verba: *Veruntamen pretium meum cogitaverunt repellere, cucurri in siti.* Illi, inquit, interficiebant, & repellebant me; ego sitiebam illos: illi honorem meum cogitabant repellere; ego eos in corpus meum conabar trajicere per totum. Hoc semper sitit Christus, idè in cruce dixit: *Sitios & Samaritanæ: Da mihi bibere.* Samaritana illa in puteo sitientem Dominum sensit, & à sitiente fatiata est: sensit illa prius sitientem, ut biberet iste credentem: *Deo* Cruce illos sitiebat: illi verò acetum dederunt.

Joan. 4.

Apoc. 17. Isa. 49.

Planè sitiebat populorū salutem. *Aqua, quas vidisti populi sunt.* Noverat sibi dictum à Patre: *Parum est, ut sis mihi servus ad succitanas Tribus Jacob, & facies Israël convertendas. Ecce dedi te in lucem Gentium, ut sis salus mea usque ad extremum terra.* Quod ergo sitire se dicit Dominus, inquit Augustinus, fidem incredulæ gentis concupiscit. *Terram arenem (Hebræorum) dedisti mihi (d. Patet) da & irriguam (populorum.)*

Aug. ser. 174. Indie. 1.

Bernard.

Bernardus: Domine, plus te cruciat:

A. sitis nostræ salutis, quam Crux tua. Gustaverat aliquid in conversione Latronis, sed tanto sitis ardori satis non fecerat.

Arnoldus: Te sitit Christus, ô Petre. revertere, & dic liberè: *Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.* Revertere, & confide, exurge, & bibe de fonte, miser: *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Etiam te, Judæe parricida, Christi charitas sitit. Muta intentionem, replica orationem. Dixisti: *Sanguis ejus super nos, & super liberos nostros.* Bonum est, quod dicis, si rectè intenderis. Sit super te sanguis ejus, & conpelire ei per *Baptismum in mortem.* Opta salvari, non damnari: bibe & tu nobiscum de calice passionis illius. Non est hoc horroris, sed poculum pietatis.

Sitis mea, salus vestra est (sic ille ad omnes) sitis mea: redemptio vestra: sitio fidem vestram, gaudium vestrum. Plus animarum vestrarum, quam corporis mei cruciatus me tener.

Zelus domus tuæ comedit me. O si & nos comederet zelus, ut in substantiam zeli converteremur! O nos miseros, qui potius zelum comedimus, & in nostram debilitatem convertimus: nulla animarum lucra quarimus, (velut jure plorat Gregorius) ad nostra quotidie studia vacamus, Dei causas relinquimus, & terrenis actibus implicamur.

Ignoramus scilicet, quam Deo sit gratus animarum zelus. Cælestis ille Dionysius de cælesti Hierarchia, capite tertio: Uniuscujusque, ait bene ordinatæ personæ perfectio est secundum propriam congruentiam in Dei imitationem ascendere, & quod omnium divinius est, Dei cooperatorem fieri in reductione animarum, juxta illud: *Dei adjutores sumus.*

Chrysostomus: Nihil ita gratum est Deo, & ita curæ, ut animarum salus, sicut clamat Paulus: *Qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitum veritatis venire.* Audi & Prophetam ex persona Dei dicentem: *Qui educit pretiosum à vili quasi os meum erit;* id est: Qui ab errore ad veritatem proximum manduxerit, pro virili humano me imitatur.

AA. 5.

Luc. 22.

Matth. 27.

Rom. 6.

Aug. serm. 1. in ramis Palmarum.

Psal. 68.

Greg. hom. 17. in Evang.

D. Dionys. de cælest. hier. cap. 3.

Animarum reducendarum cura Deo similem facit. 1. Cor. 3.

D. Chrysost. hom. 9. in 2. ad Cor. Et gratissima est. Jerem. 15.

Idem:

Idem supra.
Psal. 48.

Idem alibi: Nihil est, quod animæ pos-
sit æquiparari, ne universus quidem
mundus: ita si immensas pecunias in pau-
peres erogaveris, plus tamen effeceris, si
unam converteris animam.

Greg. homil.
12. in Eze.

Gregorius huc beatit. Nullum, inquit,
omnipotenti Deo tale est sacrificium,
quale est animarum zelus.

Aug. ser. 130.

Hoc recte intelligens Latio in cruce,
cum victimam aliam non haberet, pla-
centiam hanc zeli animæ sui collationis
obtulit. Quod Augustinus eleganter ex-
pendens: Quæ in ipso, inquit, & circa
ipsum erant relinquens, de altero curam
gerit, in cruce Doctor effectus, & corri-
piens dicit: *Neque tu times Deum?*

Luc. 23.
Rom. 9.
Gagn.

Hoc & Paulus obrulit, cum ait: *Opta-
bam ego ipse anathema esse à Christo pro Fra-
tribus meis.* Ubi et dicit Gagnæus: Ana-
thema Græcis dicuntur sacri scelerisque
homines, qui ad utrisque lustrationem Diis
Manibus, & Inferis mactabantur, si qua
lues, aut calamitas ingrueret, quam hu-
jusmodi hominum interfectione, placatis
Diis, sedatum iri putabant. Ad cuiusmo-
di sacrificia alludens Paulus: Usque ad eum
mihi dolet, inquit, Judæorum abjectio,
quod si Derad versus illos iram, vel quo-
vis meo malo, etiam mei ipsius sacrificio
placare possem, id plane optarem. Hoc
& Hebræicum nomen significat, *Cherem*,
ocisio, & consecratio.

Hebr.

Nec minorem zeli expressionem ha-
ber altera vocis *anathema*, significatio:
anathema enim idem est, quod *separatū*.
Quem verbi sensum expendens Chryso-
stomus: Quid ais, inquit, Paule? nonne
jam dixisti: *Quis nos separabit à charitate
Christi?* Immo, ait, quia amo Christum,
cupio separari à fruitione Christi, ut plu-
res, immo omnes cum ament, & lau-
dent. Et Origen. eadem sententia: Quid
mirum, inquit, si cum Dominus pro ser-
vis *malodictum* sit factus, servus pro fra-
tribus *anathema* fiat? Pulchre verò, ubi
suprà Chrysostomus addit: Et quia nos
longè sumus ab hac dilectione, idcirco
intelligere hæc ejus dicta non possumus.

Bern. in festo
Martini.

Hunc Apostoli zelum amulabatur
Martinus sic ad Deum fatus: Si adhuc
populo tuo sum necessarius, non recuso

laborem. Quæ verba pendens Bernardus
in sermone: *O inestimabilem, ait, chari-
tatem! Bonum certamen certasti, cui sum
consummasti, fidem servasti: de reliquo
superest tibi corona justitiæ, quam red-
det tibi Dominus hodie iustus Judex, &
adhuc dicis: Non recuso laborem? Obrul-
isti plane Isaac: unicum illum, quem di-
ligis, quod in te est, jugulasti: immolasti
singulare gaudium tuum pia devotione,
paratus redire iterum in pericula inno-
vare certamina, denud subire laborem,
sustinere tribulationem, prolongare
tentationem, deinde differri adhuc ab il-
latante felicitate, & diu desiderata socie-
tate Spirituum beatorum, atque in hujus
mortalitatis ærumnas ab ipso introitu
gloriæ revocari: postremo (quod maxi-
mum est) à Christo tuo peregrinari diu-
tius, si modò ipse voluisset. Nec sanè du-
bium, quin ampliorem gratiam mereatur,
qui paratum se exhibet etiam ante
mandatum, quam qui obedire satagit
post mandatum.*

B

C

D

Magna quidem obedientia vestra, An-
geli sancti, sed quod dicere audeam pace
vestra, nescio, an inveniatur in vobis
quisquam paratus in tale aliquando mi-
nisterium mitti, in quo necesse habeat
non videre faciem Patris. Magnum est,
Petre, quod Dominum secururus omnia
reliquisti, sed audivi te in monte dicen-
tem, ubi transfiguratus est coram vobis:
*Domine, bonum est nos hic esse, faciamus hic
tria tabernacula.* Non est hoc: Si adhuc po-
pulo tuo sum necessarius, non recuso la-
borem. Paratum cor tuum, Martine, pa-
ratum cor tuum, sive manere in corpore,
sive dissolvi, & esse cum Christo. Et ma-
gna quidem in horrenda morte securi-
tas: magna in visione Christi desideran-
da, & tam frequenter, ac singulariter
desideranda perfectio reperitur: sed id
quidem longe amplius per omnem mo-
dam, quod qui mori non metus, immo,
qui tanto desiderio præsentiam Domini
concupiscis, vivere quoque non renuis,
& expectatione molestissima fatigari.

S. Martinus
magno flagra-
bat zelo in-
vandi animarum.

Matth. 17.

Noverat planè, quanti fecerat animas
Dei Filius: noverat paratum, si opus es-
set, iterum crucifigi. Noverat illud di-

Ccccc 3. Aura

Dionys. Areop. ep. 8. ad Demophilum.

Etum a Domino Divo Carpo spirituum rigidiores habenti: Extenta jam manu percutite me, quia iterum paratus sum pro peccatoribus pati.

A En audit Sponsa, ut surgat, & properet, haud dubium (addit) quia ad animarum salutem.

Quem mittam (quarirat Deus semper) & quis ibit nobis? Sed pauci sunt, qui syn-cero animarum zelo permoti respondeant: Ecce ego, mitte me. Isa. 6.

Bern. lib. 4. de consid.

O nos miseros, quibus nulla est animarum cura, qui pro lucrands animabus minime laboramus, qui totum sumus, in terrenis augendis divitiis, & nullo animarum zelo tangimur, qui patientius ferimus, velut ait Bernardus, Christi iacturam, quam nostram, qui quotidianas expensas quotidiano reciprocamus scrutinio, & continua Dominici gregis detrimenta nescimus.

Plerique nimirum timent in aliorum foridum ablutione conquinari. *Expoliavi me, inquit cum Sponia, tunicamea, quomodo induar illa? Lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos? Sponsa pedes iterum inquinare metuit, inquit Gregorius quia valde sollicita est, ne si in praerolatione ponatur, per terrena ambulans, iterum suscipiat, quod dimisit. Idcirco ab otio invita recedit, quia dum a marinis fluctibus aliena est, quasi in litore posita securius vivit. Sed dilectus non leviter mortem proximorum tolerat, ideoque propius accedens per seipsum eam excitare non dubitat, ubi dicitur: Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intremuit ad tactum. Iudic. 9.*

Bern. ep. 27. de Eugen.

Quis, quis mihi det, aurequam moriat (inquit plorans idem Bernard.) quis mihi det, videre Ecclesiam Dei, sicut in diebus antiquis, quando Apostoli laxabant retia in capturam, non in capturam argenti, vel auri, sed in capturam animarum?

B *Quem mittam (quarirat Deus semper) & quis ibit nobis? Sed pauci sunt, qui syn-cero animarum zelo permoti respondeant: Ecce ego, mitte me. Isa. 6.*

Ingens lucrum eorum, qui convertendis peccatoribus student.

An ingens zeli animarum lucrum ignoramus? An nescimus, quid qui converti fecerit peccatorem ab errore vite sue salvabit animam ejus; aut, juxta alios, ex Græco, salvabit animam suam a morte, & operiet multitudine peccatorum? Et utraque plane lectio tenenda, nam quemadmodum ait Beda: Qui peccatorem ab errore convertit, ejus peccata per conversionem ab aspectu interni Jaders superpositione melioris abscondit, & sua quoque, in quibus se unquam offendit, errata ab intuitu ejus, qui omnia videt proximum curando, contegit; idemque Paulus dicit: Attendite tibi & doctrina, in ista in illis, hoc enim faciens, & te ipsum salvatum facies, & eos, qui te audierunt.

C *Il pariter verentur, ne suam devotionis pinguedinem, ac dulcedinem deserant. Impeditioris lingue se esse causantur: A, a, a, Domine, (clamant:) ecce nescio loqui, quia puer ego sum. Videam me, ajunt, non custodi vi. Illud Magni Dionysij proloquium in medium afferunt. Non sine periculo divinis in rebus quibusque aliis se ducem prestare presumit, qui non per omnia evaserit similimus Deo, & ab inspiratione, judicioque divino fuerit gubernator declaratus.*

1. Tim. 4.

Nunquam certe sine tuo lucro alterius animæ benefeceris. Exemplo firmat hoc Damascenus. Quemadmodum, ait, qui ægotantem unguento, vel alio pretioso vult iaugere, prior se unguendo particeps est unctionis, sic postea ungit laborantem morbo: ita qui pro salute proximi aliquid facit, prius sibi, deinde proximo prodest.

Dam. ser. de defunct. Anima sus medetur, qui curat alienam.

D *Is enim divinè, ut solet, quærens, cur Pontifex prius ipse communicet, quam aliis communionis consortium tradat, & cur in gratiarum actiones desinat, hæc habet: Sumptis verò, traditisque mysteriis laicis in gratiarum actiones cum omni Ecclesia, sanctaque multitudine desinit. Enim verò participatio communionem præcedit, mysticamque distributionem mysteriorum sancta percipio. Est enim hic divinarum rerum decentissimus ordo, ut prius communicet, atque impleatur sanctus Præsul his (quæ per illum distribuenda sunt cæteris) divinis donis, & sic aliis tradat. Quocirca & hi,*

Cant. 2. Bern. ser. 17. in Cant.

O si divinæ motionis instinctum observamus, quo nos Deus ad zelum animarum impellit! En dilectus meus loquitur mihi, surge, propera, amica mea, Bernardus;

hi, qui divinis magisteriis (priusquam digna illis conversatione capaces effecti sint) abutuntur audacter, impuri, atque à sacra lege extranei omnino censentur. Ut enim in divinis radiis tenuiores, limpido- resque substantiæ primæ influenti luce replentur, sic que exuberantem lucem in subsequentes Solis vice transfundunt: ita non sine periculo divinis in rebus aliis se ducem præstare præsumit, qui non per omnia ævalent simillimus Deo, & ab inspiratione, iudicioque divino fuerit gubernator declaratus.

Sed cum hæc vera sint pro iis, qui suas imperfectiones amant, qui que tepidioris vitæ cum sint, ad perfectionem nullatenus aspirant: sic pro illis non faciunt, qui eum Deum ardentem ament, proximorum zelo non accenduntur. H. D. G. ego- rium audiant ita admonentem.

Aliter quoque admonendi sunt, qui eum prædicare dignè valeant, præ nimiam humilitate formidant: atque aliter admonendi sunt, quos à prædicatione imperfectio, vel ætas prohibet, & tamen præcipitatio impellit. Admonendi namque sunt, qui cum prædicare utiliter possunt, inmoderata tamen humilitate refugiant, ut ex minori consideratione colligant, quantum in maioribus rebus delinquant. Si enim indigentibus proximis, ipsi, quas habent pecunias, abscondissent, adjutores proculdubio calamitatis extirpissent. Quod e go reatu constingantur, aspiciant, quidum peccantibus fratribus verbu prædicationis subtrahunt, morientibus mentibus vitæ remedia abscondunt. Unde & benè quidam Sapiens dixit: *Sapientia abscondita, & thesaurus invisus, qua utilitas in utriusque?* Si populum famem attereret, & occulta frumenta ipsi servarent, authores proculdubio mortis existerent. Qua itaque plectendi sunt poena, considerent, qui cum fame verbi animæ pereant, ipsi panem perrepta gratiæ non ministrant. Unde & benè per Salomonem dicitur: *Qui abscondit frumenta, maledicetur in populo.* Frumenta quippe abscondere, est prædicationis sanctæ apud se verba retinere. In populis autem

A talis quippe maledicetur: quia in solus culpa silentij, pro multorum, quos corrigere potuit, poena damnatur. Si medicinalis artis minimè ignari secandum vulnus cernerent, & tamen secare recusarent, profectò peccatum fraternalis mortis ex soloto ipote committeret. Quanta ergo culpa involvantur, aspiciant, qui dum cognoscunt vulnera mentium, curare negligunt ea sektione verborum. Unde &

B benè per Prophetam dicitur: *Maledictus, qui prohibet gladium suum à sanguine.* Gladium quippe à sanguine prohibere, est prædicationis verbum à carnalis vitæ interfectione retinere. De quo rursus

gladio dicitur: *Et gladius meus devorabit carnes.* Hi autem cum apud se sermonem prædicationis occultant, divinas contra se sententias terribiliter audiant, quatenus ab eorum cordibus timorem timor expellat. Audiant, quòd talentum

C qui erogare noluit, cum sententia damnationis amisit. Audiant, quòd Paulus eò se à proximorum sanguine mundum credidit, quòd feriendis eorum vitiis non pepercit, dicens: *Confessor vos hodierna die, quia mundus sum à sanguine omnium vestrum, non enim subterfugi, quominus annuntiarem omne consilium Dei vobis.* Audiant, quod voce angelica Joannes admonetur, cum dicitur: *Qui audit, dicat: Veni.* Ut nimirum, cui se vox interna insinuat, illuc etiam clamando alios, quòd ipse rapitur, trahat, ne clausas fores etiam

D vocatus inveniat, si vocanti vacuus appropinquat. Audiant, quod Ilias, qui à verbi ministerio tacuit, illustratus superno lumine, magna voce penitentia se metipsum ipse reprehendit dicens: *Va mihi, quia tacui.* Audiant, quòd per Salomonem in illum prædicationis scientia multiplicari promittitur, qui in hoc, quod jam obtinuit, torporis vitio non

E tenetur. Ait namque: *Anima, qua benedicat, impinguabitur, & qui inebriat, ipse quoque inebriabitur.* Qui enim prædicando exterius benedicat, interioris augmenti pinguedinem recipit: & dum vino eloquij auditorum mentem ebriare non desinit: potu multiplicati muneris

debriatus.

D. Greg. C. 1. 2. admon. 26.

Ecc. 20.

Prov. 1. 26.

Psal. 99.

Cant. 2.

Exod. 32.

Ibidem.

debetur excessit. Audiat, quod David hoc D. o in munere obtulit, quod prædicationis gratiam, quam acceperat, non abscondit, dicens: *Ecce labia mea non prolibo, Domine, tu cognovisti. Iniquitatem autem tuam non abscondi in corde meo: veritatem tuam, & salutare tuum dixi.* Audiant, quod Sponsi colloquio ad Sponsam dicitur: *Quia habitas in hortis, amici auscultant te, fac me audire vocem tuam.* Ecclesia quippe in hortis habitat, quæ ad viriditatem intimitam exculta plantarum virtutum servat. Cujus vocem amicos auscultare, est electos quousque verbum prædicationis illius desiderare: quam videlicet vocem Sponsus audire desiderat, qui ad prædicationem ejus per Electorum suorum animas anhelat. Audiant, quod Moyses cum irascentem Deum populo cerneret, & assumi ad ulciscendum gladios jubere, illos à parte Dei denunciavit existere, qui delinquentium scelera incunctanter ferirent, dicens: *Si quis Domini est, iungatur mihi, ponat vir gladium super femur suum. Ite, & redite de porta usque ad portam per medium castrorum, & occidat unusquisque fratrem suum, & amicum, & proximum suum.* Gladium quippe super femur ponere, est prædicationis studium voluptatibus carnis anteferre: ut cum sancta quis studet dicere, eures, necesse est, illicitas suggestiones edomare. De porta verò usque ad portam ire, est à vicio usque ad vitium, per quod ad mentem mors ingreditur, increpando discutere. Per medium verò castrorum transire, est tanta æqualitate intra Ecclesiam vivere, ut qui delinquentium culpas redarguit, in nullius se debeat favorem declinare. Unde & rectè subjungitur: *Occidat vir fratrem, & amicum, & proximum suum.* Fratrem scilicet, & amicum, & proximum interficit, qui cum punienda invenit, ab increpationis gladio, nec eis, quos per cognationem diligit, parcit. Si ergo ille Dei dicitur qui ad feriendam vitia zelo divini amoris excitatur, profectò esse se Dei denegat, qui in quantum sufficit, increpare vitam carnalium recusat. Hactenus ille, fuscè quidem, sed prorsus appositè.

A D. Gregorio adnecto Chrysostomum. *Chryf. adversus Iudæos, orat. 1. tom. 5.* Restat autem illud necessariò, ut vos, qui adestis, adhortemur, ut multam sollicitudinem habeatis pro membris vestris. Ne dixeritis, quid mea refert? Cur autem ego rerum alienarum curiosus sim, & sollicitus? Dominus propter nos mortuus est: tu verò ne sermonem quidem profers pro illo? Et quam invenies veniam, aut quam reperies exculationem? Quomodo ad Christi tribunal stabis cum fiducia, dic mihi, tot animarum exitium dissimulans? Utinam mihi contingat eò currentes videre, nequaquam vobis opus esset, sed celeritiam adhiberem correctionem. Quoties frater est ad meliora revocandus, etiam vitam oportet impendere, ut serves. Imitare Dominum tuum.

Infrà verò hoc idem suadens, ne pœnas & ipsi demus cum ipsis, quos lucrati non fuerimus, hæc addit. Pròinde quem admittimus non ipsi tantum fore dant pœnas, verum etiam eadem pœna plectuntur ij, quibus cum esset potestas vetandi, non veterunt tamen: ita non solum qui impiè aguntis verum etiam illi, qui cum possint ab impietate revocare, tamen vel ob pigritiam, vel ob timiditatem id facere nolunt, simili cum illis pœna plectuntur. Alioqui talentum illud, quod acceperat, ac defoderat servus ille, reddit integrum, attamen dat pœnas, eò quod non auxerat lucrum: Ita tu quidem, etiam si ipse purus, & innocens perseveres, ceterum non augeas talentum, nec fratrem peccantem revoces ad salutem, eadem, quæ ille patitur, patieris.

Quid magni postulo? Unusquisque vestrum unam mihi ex fratribus ad salutem revocat. Hic sollicitus, hic quisque curiosus esto, quò nimirum in crastina communionem multa cum fiducia compareamus, donaria Deo ferentes. Donaria, inquam, omnium pretiosissima, si animas errantium reduxerimus, etiam si contumelia fuerit ferenda, si toleranda verbera: breviter si quid aliud, his etiam molestias, sufferendum. Quandoquidem & ægrotos ferimus calcibus ferientes, contu-

contumeliis, & convitiis incessantes, nec offendimur contumeliis: verum nihil aliud videre cupimus, quam sanitatem hominis per morbum indecora facientis. Quin & Medici vestem sæpè laceravit ægrotans: at non idè à curâ destitit ille. Qui sit igitur, ut qui corporibus consulunt, tanta utantur diligentia: nos animabus istorum pereantibus celssemus, perinde quasi existimemus, nihil accedere grave, cum membra nostra putrescunt? At non ita Paulus, sed quomodo? *Quis, inquit, infirmatur, & non infirmor? Quis offenditur, & non turor ego?*

Hunc ignem tu quoque concipe: & si conspexeris fratrem pereuntem; quamvis convitietur, quamvis vim & contumeliâ inferat, quamvis verberet, quamvis minuetur, se futurum hostem, aut aliud quidlibet intenderit, fac omnia perferas fortiter, ut illius lucrificas salutem. Si ille fiat inimicus, Deus tibi est amicus, magnisque in die illo bonis te remunerabitur. Utinam autem hæc donet Deus Sanctorum votis, ac precibus, ut & qui in errorem abducti sunt, recuperentur ad salutem, & vos in hoc venatu voti compotes evadatis: & illi ipsi blasphemii liberati ab impietate sua, Christum agnoscant ab ipsis crucifixum, ut omnes uno animo, eodemque ore glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri Jesu Christi, cui gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Consummatum est. Joan. 19.

PUNCTUM XXXV.

Quidam consummatis jam omnibus, quæ dicta sunt per Prophetas de Filio hominis, Filius hominis moriens proclamet: Consummatum est?

Vidit jam ille cuncta, quæ refecerat, meliora esse, quam fecerat, perfectis jam, completisque, & cælis, & terra, requiescit ab universo opere, quod paravit.

Ita Apostolus: *Et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis.* Et de filio in *Speranza Scripturæ solida.*

Actia: Consummatum factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Etenim moriendo (velut hic pulchre ait Rupertus) suum omne opus æri cum labore consummavit.

En nunc *saber ferrarius*, qui totus in calore fornacis concertatus cor suum dedit in consummationem operum.

En qualiter placuit Deo, in dispensatione plenitudinis temperum, insauvare omnia in Christo, vel Græcè, juxta Hieronymum, *recapitulare autem summam redigere omnia in Christo, quæ in cælis, & quæ in terra.* Quam lectionem elucidans: Et Oratores, inquit, in epilogis, vel ante epilogos, in fine causarum, propter memoriam Judicam, & eorum, qui audire negotia, recordationem, id est, *ἀναμνηστικὰ*, solent facere, ut quæ prius latius disputant, brevi postea sermone comprehendant, & unusquisque recordari eorum incipiat, quæ audivit.

Sensus itaque in præsentis loco iste est. Omnis dispensatio, quæ & ante mundum, & postea esse cepit in mundo, tam invisibilem, quam visibilem creaturarum, adventum Dei Filij pollicebatur. Quod Adam, qui de Paradiso ejectus est, per Salvatorem revocandus erat. Quod in fabricatione turris, linguarum unitas scissa est, in Actibus Apostolorum portendebat dona linguarum. Quod Isaac in typo Domini crucem suam ipse portavit. Quod Samson sanctam comam nutriens, Dalila pauperis dilexit, amplexus, & omnia cordis sui secreta confessus est, Salvatoris, & Ecclesiæ ex gentibus verè pauperis, & egenæ mysterium significabat. In Cruce itaq; Domini, & in passione ejus recapitulata sunt omnia, id est, universa in hac *ἀναμνηστικὰ* supputata.

Quod ut manifestius fiat, quotidianæ consuetudinis aliquod ponamus exemplum. Verbi causa: Vigniti denarios erogavi, rursùm quinque, & alios quindécim, triginta quoque, & terdecies per diversa tempora dedi. Hæc si in unum voluero supputare centenarij mihi numeri summa succrescit, & in uno numero habeo omnia, quæ antè descripsi. Sic itaque universa mysteria, & omnis dispensatio vetustatis, non solum, quæ in terris,

D d d d sed

2. Cor. II.

Luc. 18.

Gen. 2.

Hebr. 4.

Rupert. de Trinit. c. 30. Eccl. 38.

Ephes. 1. Hieron. ibid.

In cruce Dominus omnia opera sua recapitulavit.

Gen. 3. Gen. 11.

Act. 2. Gen. 22.

Jud. 16.